

Motion till riksdagen 2019/20:603

av **Staffan Eklöf m.fl. (SD)**

Det svenska jordbruket

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att samtliga berörda myndigheter ska genomföra EU-direktiv och tillämpa EU-förordningar på ett sätt som ger så goda konkurrensförutsättningar som möjligt för de landsbygdsnära näringarna och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att samtliga berörda myndigheter ska ha förenklingsuppdrag, som delvis innefattar att myndigheterna ska föreslå slopade regleringar på nationell nivå eller EU-nivå samt bedöma konsekvenserna av förslagen, och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att samtliga myndigheter som aktivt förhandlar regler på EU-nivå ska få i instruktion att bedöma de positiva och negativa konsekvenserna för det svenska lantbruket av nya regler mycket tidigt i processen och att verka för goda konkurrensförutsättningar för svenskt lantbruk och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att så långt det är möjligt verka för nationell beslutanderätt över jordbruket och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att den gemensamma jordbrukspolitiken ska vara utformad på ett sätt som passar svenska förhållanden och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att EU-reglerna måste få tillräcklig flexibilitet för att inte lantbrukare ska drabbas hårt av händelser som de inte kan påverka och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka den svenska självförsörjningsgraden vad gäller livsmedel i termer av kvantitativa mål och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att livsmedelskedjans sårbarhet vid kriser behöver utredas och ansvarsfördelningen i fråga om livsmedelsberedskapen behöver tydliggöras och tillkännager detta för regeringen.

9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en översyn av reglerna för exploatering av jordbruksmark i syfte att säkerställa en fungerande avvägning mellan olika samhällsintressen och att underlätta begränsad byggnation på egen mark och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en översyn av plan- och bygglagen samt miljöbalken i syfte att ge länsstyrelserna rätt att ingripa mot en plan som strider mot reglerna i miljöbalken om avvägning mellan samhällsintressen vid exploatering av jordbruksmark och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en åkermarksinventering och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en utredning om ett bedömnings- och tillståndssystem för organismer för biologisk bekämpning och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att de nuvarande bekämpningsinsatserna i fråga om invasiva arter ska ökas och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om tidiga insatser mot invasiva arter för att minska kostnaderna och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om övergångszoner mellan skogs- och jordbruksmark och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om våtmarksetablering och tillkännager detta för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om illegal handel med hotade arter och tillkännager detta för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ekologisk produktion ska främjas men utgå från marknadens efterfrågan snarare än att kvantitativa mål ska fastställas och tillkännager detta för regeringen.
19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en skatt på handelsgödsel inte bör införas och tillkännager detta för regeringen.
20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att anpassa skatten på diesel för jord- och skogsbruksändamål till dansk nivå och tillkännager detta för regeringen.
21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en djurvälståndssättning för mjölkkor på bete och tillkännager detta för regeringen.
22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge Statens veterinärmedicinska anstalt (SVA) i uppdrag att utreda dagens sjukdomsincidens, behandling och dödlighet i husdjursbesättningar kopplat till gällande regler och policyer för antibiotikaanvändning och tillkännager detta för regeringen.
23. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Jordbruksverket bör arbeta för tidigarelagda och snabbare utbetalningar av direktstöd och miljöersättningar och tillkännager detta för regeringen.
24. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheterna att stödja avbyttjänster när det gäller animalieproducenter och tillkännager detta för regeringen.
25. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att uppdraga åt berörda myndigheter att samverka och medverka till förbättrad konkurrenskraft inom livsmedelssektorn och tillkännager detta för regeringen.

26. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att främja exporten av svenska livsmedel genom att prioritera arbetet med lands- och anläggningsgodkännanden och tillkännager detta för regeringen.
27. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stödja livsmedelsföretagen med kompetensutveckling när det gäller export och tillkännager detta för regeringen.
28. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att säkerställa kompetensförsörjningen för de areella näringarna och att anpassa utbildningarna mer efter näringarnas behov särskilt i fråga om bristyrken och tillkännager detta för regeringen.
29. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska stödja satsningar på innovation och utveckling inom jordbrukssektorn och tillkännager detta för regeringen.
30. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att offentliga medel i högre utsträckning ska riktas till behovsdriven forskning och tillkännager detta för regeringen.
31. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att uppdra åt det statliga forskningsrådet för hållbar utveckling (Formas) och Sveriges lantbruksuniversitet (SLU) att tydligare redovisa vilka andelar av forskningen som går till behovsdriven forskning samt vilka behov denna forskning svarar mot och tillkännager detta för regeringen.
32. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Jordbruksverket ska ges i uppdrag att försöka få till stånd förenklade förfaranden under direktiv 2001/18/EG för grödor med de mest okomplicerade genomredigeringarna och tillkännager detta för regeringen.
33. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska arbeta aktivt och skyndsamt på EU-nivå för att uppfylla 2019 års tillkännagivande om att verka för en moderniserad och teknikneutral gentekniklagstiftning och tillkännager detta för regeringen.
34. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det nordiska växtförädlingsprogrammet inom Public Private Partnership bör förstärkas för att kunna utnyttja en eventuell öppning i regelverket för nya genomredigeringstekniker och tillkännager detta för regeringen.
35. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förlänga arbetet med växtförädling för nordiska förhållanden och tillkännager detta för regeringen.
36. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att upprätta en funktion på SLU som löpande kan tillgängliggöra nya forskningsrön och tekniker för rådgivare inom lantbruket och fånga upp behov i lantbruksnäringen och kanalisera dessa till forskarsamhället och tillkännager detta för regeringen.
37. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda hur generationsskiften inom lantbruket i högre grad ska kunna underlättas och tillkännager detta för regeringen.
38. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att jordbruksstöden i högre grad bör gå till aktiva lantbrukare och tillkännager detta för regeringen.
39. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för minskad byråkrati för lantbruksnäringen och tillkännager detta för regeringen.

40. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kompetensen hos de myndigheter och kontrollanter som utför djurskyddskontroller behöver säkerställas och tillkännager detta för regeringen.
41. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att möjligheten för länsstyrelserna att delegera tillsyn av tillståndspliktiga gårdar bör slopas och tillkännager detta för regeringen.
42. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en särskild miljöprövningsdelegation med särskild kompetens inom jordbruk bör upprättas och tillkännager detta för regeringen.
43. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Jordbruksverket bör få starkare instruktioner att i sin tillsynsvägledning arbeta för att länsstyrelserna och kommunerna ska behandla lantbrukare lika och tillkännager detta för regeringen.
44. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att uppmuntra och underlätta kompetenshöjande specialisering av tillsynspersonal genom samarbete mellan kommuner och tillkännager detta för regeringen.
45. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att felaktiga tvärvillkorsavdrag ska betalas tillbaka till lantbrukarna och tillkännager detta för regeringen.
46. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att jordbruk ska klassas som miljöpåverkande verksamhet i stället för som för närvarande miljöfarlig verksamhet och tillkännager detta för regeringen.
47. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att fler djurslag och fler sorters slaktavfall ska kunna brännas i gårdspannor och värmeverk och tillkännager detta för regeringen.
48. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en översyn kring reglerna för spridning och hantering av stallgödsel bör ske och tillkännager detta för regeringen.
49. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om metodutveckling för att slam i högre grad ska kunna brännas och återföras som växtnäring med hög tillgänglighet för upptag och tillkännager detta för regeringen.
50. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en utredning av vilka styrmedel som kan användas för att fungerande metoder för återcirkulation av växtnäring från slam ska användas och tillkännager detta för regeringen.
51. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att vattendirektivet och dess förslag till åtgärder måste präglas av kostnadseffektiva åtgärder och en balans mellan god vattenmiljö och ett hållbart, konkurrenskraftigt jord- och skogsbruk och tillkännager detta för regeringen.
52. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ökad svensk proteinfoderodling och tillkännager detta för regeringen.
53. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en utredning av utformningen av miljöbalkens regler och andra regler för att säkerställa att de förmår att ta hänsyn till den ackumulerade påverkan på enskilda samebyars renskötsel och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

En god landsbygdspolitik handlar om att ge goda förutsättningar för människor som lever, bor och verkar i landet. Sverige utgör en helhet och det som är bra för landsbygden är bra för hela landet.

En sverigedemokratisk landsbygdspolitik har sin utgångspunkt i konkurrenskraftigt jord- och skogsbruk. Dessa näringar ger upphov till långa förädlingskedjor och stimulerar företagsamhet, sysselsättning och skatteintäkter på landsbygden.

Många svenskar tar det öppna varierade kulturlandskapet för givet. Ser man sambandet mellan det brukade, öppna landskapet och en livskraftig landsbygd kommer man förmodligen att vilja ha lantbruket kvar. Gränslandet mellan det öppna landskapet och andra naturtyper, som skog eller vattendrag, utgör habitat för många hotade arter. Att bevara det öppna landskapet har stor miljömässig betydelse. Det öppna eller brutna landskapet med ett aktivt jordbruk är också på många platser viktigt för besöksnäringen. Jordbruk, skogsbruk, fiske och turism är dessutom på många sätt betydelsefulla näringar för Sverige.

EU

EU-medlemskapet har medfört hård konkurrens för de svenska bönderna. På EU:s inre marknad konkurrerar svenska bönder med andra aktörer i övriga medlemsländer, då ska EU:s regelverk följas. Samtidigt finns omfattande lagstiftning vad gäller exempelvis miljö och djurhållning, vilket i många fall är specifikt för Sverige. Därtill är den svenska byråkratin ofta mer nitisk än i andra EU-länder vad gäller genomförande av EU-lagstiftning i form av svensk lag och förordningar samt dessas tillämpning. I instruktionerna till samtliga berörda myndigheter bör det framgå att myndigheterna ska genomföra EU-direktiv och tillämpa EU-förordningar på ett sätt som ger så goda konkurrensförutsättningar som möjligt, inom EU-reglernas ramar, för berörda näringar. Därtill ska samtliga berörda myndigheter ha förenklingsuppdrag. Samtidigt är förenkling något som alla regeringar på senare tid har eftersträvat, men det har visat sig svårt att uppnå verkliga förenklingar inom de regler som finns. Därför ska förenklingsuppdragen delvis innefatta att myndigheterna ska föreslå slopade regleringar på nationell eller EU-nivå, som sedan kan förverkligas av politiken. Förslagen ska analyseras med avseende på konsekvenserna av de nuvarande reglerna och av en slopad reglering. Myndigheter som aktivt förhandlar regler på EU-nivå ska också få i instruktion att bedöma de positiva och negativa konsekvenserna för det svenska lantbruket av nya regler mycket tidigt i processen och att verka för goda konkurrensförutsättningar för svenskt lantbruk.

Sverige behöver omförhandla villkoren för Europeiska unionen med det långsiktiga målet att återföra beslutsmakten till Sverige. Tills vidare är det dock viktigt att på bästa sätt ta vara på de stöd som lantbruket kan få av Europeiska unionen för att stärka det svenska jordbruket, inte minst mot bakgrund av de enorma summor Sverige överför till Bryssel. Vi motsätter oss vidare ytterligare maktöverföring till EU och vill i stor utsträckning använda riksdagens rätt att under den tidiga granskningsperioden stoppa lagförslag eller delar av dem som inte är förenliga med subsidiaritetsprincipen. Nationellt självbestämmande ska eftersträvas, utom i de fåtal frågor där det ger ett tydligt mervärde ur svenskt perspektiv att bestämmanderätten ligger på EU-nivå.

Likväl är det viktigt att försöka påverka EU:s gemensamma jordbrukspolitik i en för Sverige positiv riktning. Den gemensamma jordbrukspolitiken ska vara utformad på ett sätt som är anpassat till svenska förhållanden. Därför krävs att den är tillräckligt flexibel och att så mycket som möjligt av besluten delegeras till nationell nivå. Mer av miljöstöden bör vara riktade, för att öka effektiviteten av stöden och reglerna bör medföra en större marknadsorientering och en högre miniminivå för djurskyddet.

Det är viktigt att EU-reglerna får tillräcklig flexibilitet för att inte lantbrukare ska drabbas hårt av händelser som de inte kan påverka. Om vildsvin till exempel bökar upp en mark med särskilda miljövärden kan man få återbetalningsplikt av miljöstödet, eftersom marken inte längre har ett betesvärde. Det framtida biologiska värdet av marken finns dock kvar, om marken fortsatt betas, vilket är skälet till miljöstödet.

Självförsörjningsgrad

Trots relativt goda geografiska förutsättningar för ett både miljövänligt och högproduktivt jordbruk har den så kallade självförsörjningsgraden i Sverige sjunkit under 50 procent. Det innebär att vi, räknat i kronor och ören, producerar mindre än hälften av de livsmedel vi konsumerar. Detta är resultatet av att politiker i decennier har negligerat lantbrukarnas villkor. Effektivisering och sammanslagning till större produktionsenheter är i viss utsträckning en normal utveckling, men den dramatiska tillbakagången i produktionsvolymen är det inte.

Det är en i grunden sund tanke att bevara kunskapen och traditionen att producera inhemska livsmedel. Det är inte bara en ekonomisk fråga, utan handlar också om miljö, djurvälstånd, kulturarv och kulturgeografi. Den svenska produktionen belastar både miljö och klimat betydligt mindre än motsvarande importvaror.

Sverige behöver också på grund av ett sämre säkerhetspolitiskt läge förstärka sitt totalförsvar, där starkt självförsörjning vad gäller livsmedel är en viktig komponent. Livsmedelsverket har idag ansvar för nationell samordning när det gäller kris- och beredskapsplanering av livsmedelsförsörjning i leden efter primärproduktionen. Dock saknar det ansvar för beslut och genomförande. Ingen myndighet har i dag något helhetsansvar för hela livsmedelsförsörjningen. Därför måste ansvarsfördelningen tydliggöras och livsmedelskedjans sårbarhet vid kriser behöver utredas. Riksdagen behöver anta kvantitativa mål för Sveriges självförsörjningsgrad, där också betydelsen av en fungerande infrastruktur samt en inhemsk produktion av jordbrukets insatsvaror behöver framhållas. I det arbetet bör riksdagen utarbeta nödvändiga definitioner av självförsörjningsgrad. Det långsiktiga målet bör vara att nå full eller nära full självförsörjningsgrad avseende de livsmedel som är möjliga att producera traditionellt och naturligt i Sverige. Export och import är dock inget negativt i sig, utan naturligt i en marknadsekonomi.

Exploatering av jordbruksmark

Jordbruksmark exploateras i hög grad vid nybyggnation. Huvudskälen är att det är lättare och billigare att bygga på jordbruksmark och att bostadsbehovet har ökat drastiskt. Det minskar Sveriges möjligheter till självförsörjning med livsmedel, försvårar för vissa lantbrukare och biologiska livsmiljöer försvinner. Denna målkonflikt är reglerad i miljöbalken. Miljöbalkens tredje kapitel 4 § reglerar bland annat att

brukeningsvärd jordbruksmark får tas i anspråk för bebyggelse eller anläggningar endast om det behövs för att tillgodose väsentliga samhällsintressen. Samma paragraf reglerar att om ett väsentligt samhällsintresse finns för exploateringen så får man ändå bara exploatera om behovet inte kan tillgodoses på ett från allmän synpunkt tillfredsställande sätt genom att annan mark tas i anspråk. Bestämmelsen ska alltså se till att man ska väga olika intressen mot varandra och jämföra konsekvenserna för exploatering av jordbruksmark och annan alternativ mark. Det har visat sig att i praktiken ger bestämmelsen ett mycket svagt skydd för jordbruksmark vid kommunernas planering av exploatering. Samtidigt hindrar bestämmelsen markägare att bygga på egen mark, eftersom den byggnationen handlar om ett enskilt intresse.

En översyn ska göras av bestämmelsen, med syfte att den ska fungera som avsett, att säkerställa en fungerande avvägning mellan olika samhällsintressen. Översynen ska även syfta till att bestämmelsen ska underlätta begränsad byggnation på egen mark.

Vidare ska plan- och bygglagen och miljöbalken ses över med syfte att ge länsstyrelserna rätt att ingripa mot en plan som strider mot reglerna i miljöbalken om avvägning mellan samhällsintressen vid exploatering av jordbruksmark.

Åkermarksinventering

Brukningsmetoder i jordbruket förändras över tid beroende på flera faktorer, såsom regelförändringar, teknikutveckling, ändrad tillgång till bekämpningsmedel, ändrad efterfrågan och strukturrationaliseringar. Risk finns också att biologin ändras av nya växtsjukdomar och invasiva arter. Både ur ett miljöperspektiv och ett långsiktigt produktionsperspektiv är det en god idé att följa jordbruksmarkens biologiska status. Just den intensivt brukade åkermarken kan vara den som i första hand ändras, vilket också påverkar jordbrukets produktivitet mest och den övervakas inte idag. Genom att följa dess biologiska status kan man upptäcka långsiktiga förändringar i biologisk mångfald och produktivitet såväl som plötsliga förändringar. Det man upptäcker kan man sedan åtgärda. På skogssidan är de långa tidsperspektiven mer närvarande på många sätt. Skogen ägs och brukas också ofta av stora aktörer med större möjligheter att genomföra studier. Markinventeringar i skog är ett naturligt inslag. Skattemedel används också till dessa.

Ytterst handlar åkermarksinventeringen om att skapa beredskap och att erhålla underlag till miljö- och jordbrukspolitiken för att möjliggöra en medveten och effektiv politik, där alla aspekter av miljö och produktion vägs in. En åkermarksinventering med SLU:s rapport från 2014 som grund ska införas.

Biologiska bekämpningsmedel

Användning av biologiska bekämpningsmedel kan minska användningen av kemiska bekämpningsmedel, vilket minskar belastningen på miljön och är fördelaktigt ur arbetsmiljösynpunkt. Men flera exempel finns på att insekter som har använts som biologiska bekämpningsmedel har spridit sig från utsättningsplatsen, förökat sig kraftigt och orsakat miljöproblem genom att livnära sig på eller konkurrera ut naturligt förekommande arter, till exempel Harlekinnyckelpigan och sammetsgetingen. En utredning behöver tillsättas om hur ett bedömnings- och tillståndssystem kan se ut. Systemet ska riskbedöma organismer för biologisk bekämpning och förhindra att

organismer som kan orsaka miljöproblem eller stora ekonomiska problem släpps ut på marknaden, men samtidigt möjliggör utsläppande på marknaden av säkra alternativ.

Invasiva arter

Invasiva arter är ett av de största hoten mot biologisk mångfald. I Sverige har frågan mer eller mindre ignorerats i många år. Sent omsider har EU och Sverige fått vissa regelverk på plats. Ansvar för frågan har utdelats till myndigheter. Det är viktigt att noga följa utvecklingen för att se om regler och åtgärder är tillräckliga för att minska spridningen samt att effekterna på biologisk mångfald och de areella näringarna bör utredas. Tidiga insatser är mycket viktiga för att minska kostnaderna och öka chansen att lyckas få bort invasiva arter. Därför anser Sverigedemokraterna att de nuvarande ska ökas redan innan utredningarna är färdiga.

Övergångszoner mellan skogs- och jordbruksmark

Övergångszoner mellan skogs- och jordbruksmark, skogsbryn, kan ofta erbjuda en biologiskt rik miljö. Alltmer ser man dock i de svenska landskapen en tvär kant mellan högvuxen gran och jordbruksmark. Brynets struktur och växtartsammansättning påverkar brynets betydelse för övrig biologisk mångfald.

Om vi kan tillförsäkra en ändamålsenlig struktur och skötsel av tillräckligt många brynmiljöer, så kan de fungera som bärare av viktig biologisk mångfald utan att inkräkta alltför mycket på brukningsmålen gällande skog och jordbruk. Att se till att det finns biologiskt fungerande brynmiljöer kan alltså vara en av delarna i den effektiva miljöpolitik som förordas. Det är dock viktigt att främjandearbetet inte går ut över ägande- och nyttjanderätten.

I rapporten Övergångszoner mellan skogs- och jordbruksmark (SJV 2018:14) från ett samverkansprojekt mellan myndigheter ges ett antal rekommendationer för fortsatt arbete med att vårda dessa miljöer. Med utgångspunkt från rekommendationerna ska behovet inom jordbrukspolitiken betonas genom:

- forskning om samband mellan konkreta skötselåtgärder och artbevarande, med ett kostnadseffektivitetsperspektiv,
- att bevaka betesmarksdefinitionen inom de nya EU-reglerna för jordbruksstöd så att den inte missgynnar övergångszoner på grund av förekomst av träd,
- att bevaka möjligheten för stöd inom de nya EU-reglerna för jordbruksstöd och den svenska strategin, för att kunna ge skogs- och jordbrukare skäligt betalt för det arbete de kan utföra för att vårda och utveckla dessa känsliga miljöer samt
- att följa upp myndigheternas arbete med frågan.

Våtmarksetablering

Stöd för etablering av våtmarker är positivt. Våtmarkerna bidrar till biologisk mångfald, minskar näringsläckage till haven och kan ha en gynnsam inverkan på vattentillgången i jordbruket, både direkt och indirekt via positiv effekt på grundvattennivåer. Med stöd kan man se till att kunna styra för att möjliggöra de kollektiva nyttorna och så att synergieffekter uppnås.

Illegal handel med hotade arter

Illegal handel med hotade djur- och växtarter är ett problem för biologisk mångfald. Handeln övervakas, men trots det sker det att sällsynta växter grävs upp för att säljas illegalt. Nya metoder måste prövas. Det behöver utredas om statlig mikroförökning och försäljning av sällsynta växtarter skulle fungera marknadsförstörande för den illegala handeln med sällsynta växter och på så sätt störa ut den.

Ekologiskt och konventionellt jordbruk

Sverigedemokraterna har en öppen och positiv inställning gentemot både konventionell och ekologisk odling och anser att dessa produktionsformer har goda förutsättningar att samexistera på marknaden. Svensk miljölagstiftning är relativt strikt, vilket gör att det svenska konventionella jordbruket är relativt miljövänligt och mycket mer miljövänligt än utländska jordbruk i genomsnitt. Positivt är att det finns ett ekologiskt alternativ som ger lantbrukare möjlighet att höja sin lönsamhet genom att i högre grad diversifiera och nischa sin produktion. Det ekologiska jordbruket skapar värdetillväxt och därigenom fler jobb på landsbygden. Det är överhuvudtaget viktigt att producenter och konsumenter möts och att de konsumenter som är beredda att betala mer för olika kvalitéer har möjlighet att få sina behov tillfredsställda. Ekologisk odling kan också fungera som en spjutspets för tillämpning av ny miljövänlig teknik. Teknik som det konventionella jordbruket ibland kan använda. Det är välkommet med fler åtgärder som bidrar till att öka produktionen, konsumtionen och exporten av ekologiska produkter. Regeringen har emellertid fastställt ett inriktningsmål för ekologisk produktion och konsumtion som innebär att 30 procent av den svenska jordbruksmarken ska utgöras av certifierad ekologisk jordbruksmark 2030 och att 60 procent av den offentliga livsmedelskonsumtionen ska utgöras av certifierade ekologiska produkter 2030. Kvantitativa mål för ekologisk produktion och konsumtion behövs inte. En ökad ekologisk produktion bör främst bygga på rimliga konkurrensvillkor och förutsägbara regler där bönder, handel och konsumenter själva utvecklar det ekologiska konceptet.

Konkurrenskraften

Sverige har kanske världens mest djur- och miljövänliga jordbruk, en tradition som i princip ska bevaras. Den nuvarande trenden medför emellertid en ständigt minskande svensk jordbruksproduktion vilket per automatik innebär ökad import av livsmedel från länder med lägre ambitioner på miljö- och jordbruksområdet. En förutsättning för ett varierande kulturlandskap och mycket av vår biologiska mångfald är ett livskraftigt svenskt jordbruk. Öppna och levande landskap kan inte lagstiftas fram, sådana finns enbart om det är lönsamt att bedriva jordbruk och hålla djur. Torkan sommaren 2018 visade tydligt vådan av att svenskt lantbruk har för låg lönsamhet och för små marginaler.

Regeringens nuvarande landsbygdsfientliga politik, fortsatt höjda skatter på bensin och diesel samt alla förslag om införande av en ny skatt på handelsgödsel är negativt. Den tidigare avgiften på handelsgödsel kom en gång till för att finansiera den svenska spannmålsexporten. Senare användes den som ett skäl för att minska läckaget av gödning till vattendrag och minska tillförseln av tungmetaller till jorden. När det gäller frågan om näringsläckage finns ett flertal studier som visar att det snarare är geografi,

jordart och djurintensitet som är avgörande än om handelsgödsel används. Skatten får liten styrfunktion och blir mest en börda.

Svenska bönder konkurrerar på samma europeiska marknad som sina grannar i Danmark, det är rimligt att skattenivån kring olika insatsvaror är densamma. Skatten på diesel för lant- och skogsbruket behöver därför sänkas till samma nivå som i Danmark, ca 7 öre per liter, så att svenska bönder kan konkurrera på samma villkor som sina danska grannar. Detta är en relativt billig, men viktig reform som vi tror kommer att leda till att fler svenska lantbruk kan fortsätta vara verksamma och utvecklas. En dieselskattesänkning för jordbruket är dessutom troligen nära klimatneutral i ett större perspektiv, eftersom efterfrågan på klimatvänligt, förnybart drivmedel i samhället i stort och i världen kommer att vida överstiga utbudet under de närmaste åren.

Mjölkböndernas situation

Sveriges mjölkbönder har i flera år haft en pressad situation. Priset på mjölk har varit lågt under långa tider. Oavsett prisfluktuationer har svensk mjölkproduktion ständigt problem med onormalt höga produktionskostnader till följd av särlagstiftning och skattesatser som är högre för Sverige, även under tider när lantbruket fått en partiell, tillfällig dieselskatteåterbetalning.

Mjölkproduktionen skapar viktiga arbetstillfällen och bidrar till en livskraftig och levande landsbygd. Det är i harmoni med våra ambitioner gällande djurvälstånd att svenska mjölkkor ska beta utomhus sommartid, men man kan inte blunda för att det innebär en konkurrensnackdel för mjölkbönderna i och med att ökat arbete och kostnader tillkommer. De svenska mjölkbönderna ska kompenseras för merkostnader på grund av högre krav i djurskyddet, bl.a. genom att införa en djurvälståndersättning för mjölkkor på bete.

De försenade stödutbetalningarna har också påverkat många mjölkbönders lönsamhet negativt och har tvingat lantbruksföretag till konkurs och inställda betalningar. Jordbruksverket måste verka för att tidigarelägga och påskynda utbetalningar av direktstöd och miljöersättningar till lantbrukarna så att dessa betalas ut i tid.

Djuromsorg

Sverige har en av världens mest omfattande djurskyddslagar och många duktiga djuruppfödare. Vår lagstiftning kring djuromsorg är unik och går mycket längre än vad andra stora livsmedelsproducerande konkurrentländer använder. En god djuromsorg uppnås i de flesta fall för att lantbrukaren eftersträvar att djuren ska växa och må bra, där en god djurhälsa, tillväxt och produktion hänger intimt samman. Att djuren mår bra är också något som svenska lantbrukare sätter en heder i. Sverige ligger även bättre till om man jämför med hur det ser ut i övriga länder i EU, vi har friska djur och lägst antibiotikaanvändning. Detta utgör goda skäl att bevara och utveckla produktionen inom Sverige. Inte desto mindre måste utvecklingen av sjukdomar, behandling och dödlighet i besättningarna följas för att se om justeringar måste göras i regler och policier om antibiotikaanvändningen. SVA ska ges i uppdrag att utreda och skyndsamt rapportera samt långsiktigt följa utvecklingen.

Det är positivt att den svenska djurskyddslagstiftningen har gjorts mer målstyrd snarare än detaljstyrd. Det är viktigt att djurens hälsa ska vara i fokus samtidigt som lagstiftningen nu anpassas till dagens animalieproduktion och dess behov.

Positivt är även att näringarna tar fram egna djuromsorgsprogram där djuromsorgen förstärks samtidigt som de senaste vetenskapliga och tekniska landvinningarna kan tas till vara. Djurvälfrädsprogrammet är även ett sätt att förbättra konkurrenskraften för svensk animalieproduktion. Programmen kan bidra till både ökad djurvälfrädd, förbättrad djurhälsa och en ökad investeringsvilja samt stimulera till nya innovationer och teknikutveckling.

Avbyttjänst

Många i Sverige förstår inte vilken press och vilken arbetsbörda det innebär att bedriva animalieproduktion. Det innebär ofta tungt arbete varje dag, veckan runt, året runt. Många företagare kan stänga sin verksamhet några veckor och ta semester, men den som arbetar med animalieproduktion kan inte utan vidare lämna sina djur, det är till och med olagligt. För att ta semester måste man alltså som regel själv betala någon för att utföra daglig tillsyn av djuren. Många löser detta genom att aldrig ta semester, vilket innebär en stor risk socialt och hälsomässigt och i slutändan även en fara för de djur som bonden har ansvar för. Egen vidareutbildning kan också bli lidande, vilket kan påverka företagets utvecklingsmöjligheter negativt. Det ska utredas hur ett statligt medfinansierat stöd till en avbyttjänst för animalieproducenter skulle kunna utformas.

Livsmedelsproduktionen

De landsbygdsnära näringarna sysselsätter uppskattningsvis 400 000 personer i Sverige och svensk livsmedelsindustri har ett beräknat exportvärde motsvarande 70 miljarder kronor. Det är av största vikt att fler av Konkurrenskraftsutredningens förslag blir verklighet. Enligt Konkurrenskraftsutredningen har en fortsatt kräftgång för det svenska jordbruket, som vi sett sedan EU-inträdet, lett till 20 000 förlorade jobb direkt kopplade till näringen och ytterligare 20 000–25 000 förlorade arbetstillfällen inom branscher som är indirekt påverkade av utvecklingen inom de landsbygdsnära näringarna.

Regeringen bör även tydligare uppdra åt berörda myndigheter att samverka och medverka till förbättrad konkurrenskraft inom livsmedelssektorn. Detta bör ske genom en översyn av instruktioner och regleringsbrev. Regeringen bör fortsatt arbeta för att stödja satsningar på innovation och utveckling inom livsmedelssektorn. För att främja exporten av svenska livsmedel ska arbetet med lands- och anläggningsgodkännanden prioriteras. Små och medelstora livsmedelsföretag ska få stöd med kompetensutveckling för att bli bättre på att exportera svenska livsmedel.

Kompetensförsörjning

Konkurrenskraftsutredningen föreslår att SLU i samarbete med näringslivet samt svensk och internationell expertis inom universitet och högskola får i uppdrag att analysera och lämna förslag till hur kompetensförsörjningen för primärproduktionen kan stärkas genom högre utbildning. Utredningen föreslår också att viktiga kunskapsområden för att stärka konkurrenskraften prioriteras inom ramen för kompetensutveckling och

rådgivning inom landsbygdsprogrammet. Genom anpassade utbildningar för ändamålet, både på gymnasie- och högskolenivå, kan goda förutsättningar för framgångsrika företag och tillgång till kompetent arbetskraft skapas. Det är viktigt att säkerställa kompetensförsörjningen för de areella näringarna och att anpassa utbildningarna mer efter arbetslivets behov, särskilt i fråga om bristyrken. Samtidigt är söktrycket inte så högt till jordbruksrelaterade utbildningar vare sig till naturbruksgymnasier eller agronomutbildning. Även här spelar troligen den dåliga lönsamheten in. Lönsamheten måste höjas och krånglet minskas för att jordbruk ska bli en framtidsnäring igen.

Forskning och utveckling

Sverigedemokraterna anser att offentliga medel i högre utsträckning bör riktas till behovsdriven forskning som stärker konkurrenskraften inom jordbruks- och trädgårdssektorn. Regeringen bör fortsätta att arbeta för att stödja satsningar på innovation och utveckling inom livsmedelssektorn. Vidare bör regeringen uppdraga åt Formas och SLU att tydligare redovisa vilka andelar av forskningen som går till behovsdriven forskning samt vilka behov denna forskning svarar mot.

Nya högteknologiska växtförädlingsmetoder inom bland annat gentekniken skapar nya möjligheter att exempelvis få fram nya sorter som kräver mindre bekämpningsmedel genom resistens mot olika skadegörare. Det pågår en ständig utveckling av nya tekniker och koncept inom området genetisk modifiering. En internationellt uppmärksammat ny teknik, uppfunnen bland annat på Umeå universitet, kallas CRISPR/Cas9. Det är en teknik som tillåter förändring av det genetiska materialet i organismer på ett enkelt och mycket precist sätt, så kallad genomredigering. Tekniken har revolutionerat området och tillämpningar finns inom såväl medicin som växtförädling som många andra områden. Teknikutvecklingen ställer frågan om vad som ska regleras som GMO på sin spets. Viss användning av CRISPR leder definitivt till en GMO, som när främmande DNA införs. Annan tillämpning resulterar i förändringar som lika väl kunde ha skett genom naturlig mutation. Lagstiftningen om genteknik reglerar vissa tekniker och exempelvis CRISPR/Cas 9 var inte uppfunnen när direktivet skrevs. Det är tydligt att gentekniklagstiftningen är föråldrad och inte fungerar.

Jordbruksverket behöver försöka få till stånd förenklade förfaranden under direktiv 2001/18/EG för grödor med de mest okomplicerade genomredigeringarna i väntan på att regeringen fullföljt 2019 års tillkännagivande att åstadkomma en moderniserad, teknikneutral reglering. Regeringen ska arbeta aktivt och skyndsamt på EU-nivå för att uppfylla det ovan nämnda tillkännagivandet. Arbetet med växtförädlingsprogram med syfte att ta fram grödor som passar för nordiska förhållanden inom Public Private Partnership ska förstärkas för att kunna utnyttja en eventuell öppning i regelverket för nya genomredigeringstekniker, trots de nuvarande osäkerheterna om den rättsliga hemvisten. Oavsett rättslig hemvist kommer de grödor som blir resultatet av denna förädling sannolikt att ha en gynnsam säkerhetsprofil. Dessa kan användas antingen om en förenklad procedur kommer till stånd eller om lagstiftningen ändras till att bli teknikneutral och riskbaserad. Svensk växtförädling bör få förutsättningar att vara i genomredigeringsteknikens framkant. Sverigedemokraterna vill även förlänga arbetet med växtförädling för nordiska förhållanden.

Enligt en OECD-rapport är Sveriges innovationsklimat gott, men spridningen av innovationsinformation kan förbättras. En funktion bör upprättas på SLU som löpande kan tillgängliggöra nya forskningsrön och tekniker för rådgivare inom lantbruket. Denna funktion ska även kunna fånga upp behov i lantbruksnäringen och kanalisera dessa till forskarsamhället. Det gäller för både produktion och miljö och i synnerhet synergieffekter mellan dessa.

Generationsskiftet och ägarbyten

För Sverigedemokraterna handlar landsbygdspolitik om att ge goda förutsättningar för människor som lever, bor och verkar där. Generationsskiftet och företagsöverlåtelser inom lantbruksföretag kommer i allt högre grad att innebära stora kapitalinsatser. I det sammanhanget är utformningen av jordförvärvs- och arrendelagstiftningen viktig. Sverigedemokraterna vill utreda hur generationsskiftet inom lantbruket i högre grad ska kunna underlättas.

Frikopplingen inom EU:s stödregler från år 2005, då gårdsstödet infördes, innebar att lantbrukare inte längre behövde producera jordbruksprodukter för att få stöd. I de mindre produktiva bygderna innebär gårdsstödet att många marker numera endast ligger för fåfot eller brukas extensivt. När aktiva lantbrukare behöver mer mark och den inte säljs eller arrenderas ut av passiva markägare, uppstår en så kallad inlåsningsseffekt. Nuvarande effekt är att många stöd bidrar till högre arrende- och markpriser som påverkar lönsamheten negativt för aktiva bönder som vill utveckla sin verksamhet och behöver mer mark. Jordbruksstöden bör i högre grad gå till aktiva lantbrukare och att Sverige bör verka för det på EU-nivå.

Regler och byråkrati

Det måste bli enklare att bedriva jordbruk utan att överge höga ambitioner vad gäller miljön. All politik och myndighetsutövning bör i högre grad utgå från att konkurrenskraft, tillväxt och aktivt brukande av mark i Sverige ska gynnas. Det handlar om att se systemet ur ett helhetsperspektiv. Myndigheterna bör eftersträva långsiktiga och målstyrda regelverk med mer generella rutiner och allmänna råd och styra bort från en kultur av detaljstyrning och skjutmåttjustis. Vi vill se över hur man kan minska byråkratin och underlätta vardagen för lantbrukare.

Det är därför viktigt att de som arbetar med miljö- och djurtillsyn har relevant kompetens för ändamålet. Vi menar också att de som arbetar med djurskyddstillsyn av animalieproduktion i största möjliga mån ska ha egen yrkeserfarenhet av djurhållning. Dessutom bör de myndigheter som hanterar frågor som berör de landsbygdsnära näringarna ha god förståelse för de aktuella näringarna.

Rättssäkerheten vid tillsyn måste öka. Idag kan olika bedömningar göras i olika kommuner som ibland resulterar i kommunala särkrav. Möjligheten för länsstyrelserna att delegera tillsynen av tillståndspliktiga gårdar bör slopas. På så vis ökar möjligheterna för högre kompetens vid bedömningar och risken minskar för att kraven på tillståndspliktiga gårdar spillas över i liknande krav på anmälningspliktiga gårdar. En särskild miljöprövningsdelegation inom länsstyrelserna med särskild kompetens inom jordbruk för beslut som rör jordbruksärenden bör också prövas. Jordbruksverket bör få starkare instruktioner att i sin tillsynsvägledning arbeta för att länsstyrelserna och

kommunerna ska behandla lantbrukare lika, oavsett var i landet dessa finns. Kompetenshöjande specialisering av tillsynspersonal genom samarbete mellan kommuner bör uppmuntras och hinder för det minskas.

Tvårvillkor och sanktioner

Reglerna kring tvårvillkoren betyder att lantbrukarna ska uppfylla ett antal verksamhetskrav inom till exempel tvårvillkorsområdet djurskydd, för att få fulla stöd.

Överträdelser bestraffas med avdrag på stöden och om lantbrukarna inte rättat till tidigare uppmärksammade fel blir avdragen procentuellt större. Det har uppdragats att många av de så kallade tvårvillkoren systematiskt tillämpas felaktigt i Sverige.

Jordbruksverket har själva medgivit att deras avdragssystem är fel. Det har resulterat i att tusentals lantbrukare kan ha fått avdrag för fel som de inte har begått.

De drabbade lantbrukarna bör ha rätt att återkräva felaktiga avdrag när uppenbara fel har begåtts från Jordbruksverkets sida. Det är också viktigt att i förhandlingarna om EU:s nya jordbrukspolitik verka för att stränga straff inte utmäts för små avvikelser.

Jordbruk som miljöpåverkande verksamhet

Idag klassas något så naturligt som jordbruk som miljöfarlig verksamhet och likställs därmed med gruvtäkter och annan tung industri. Jordbruk bör istället klassas som miljöpåverkande verksamhet, vilket skulle förenkla handläggningen för miljötillstånd och anmälan av animalieproduktion.

Förbränning av slaktavfall

Som djurhållare är man skyldig att ta hand om döda djur och slaktbiprodukter på ett säkert sätt för att undvika risk för spridning av smittsamma sjukdomar. Normalt ska slaktavfall eller kadaver sändas till en godkänd eller registrerad anläggning eller mottagare. Man får också gräva ned döda sällskapsdjur och hästar i hela landet, men måste följa kommunens anvisningar och EU-lagstiftningens krav på nedgrävning.

Det finns även undantag för en del slaktbiprodukter, som får grävas ned. Till exempel gäller det avfall från vilthanteringsanläggningar, renslakt och husbehovsslakt.

Slaktbiprodukter som uppstår vid bland annat jakt för eget eller jaktlagets bruk kan lämnas kvar i skogen.

Det kan nämnas att för lantbruk med fjäderfä- och svinproduktion, som har gårdspanna, finns idag möjlighet att få pannan godkänd av Jordbruksverket för förbränning av gårdens döda djur. Fler djurslag och även slaktavfall i större grad än idag borde kunna brännas i gårdspannor och värmeverk.

Stallgödselspridning

En stor kostnad för gödselhantering är lagringen. Detta eftersom produktionen är relativt konstant, medan spridningen bara sker vissa tider på året. Väderhändelser kan ytterligare försvåra. Därför är det angeläget att hitta vägar att lätta upp regelverket för när gödseln tillåts spridas i fall då det obetydligt påverkar näringsläckaget eller vid särskilda situationer. En översyn med det syftet bör ske.

Slam och återföring av växtnäring

När det gäller slam och återföring av växtnäring måste hänsyn tas till säkerhet och växttillgänglighet. Det kan dock konstateras att både lantbrukare och konsumenter är tveksamma till livsmedel som har producerats på jordbruksmark där slam har tillförts. Idag är även endast en mindre del av fosfor i slamm tillgängligt för upptag.

Därför behöver bättre metoder utvecklas, för att möjliggöra en återcirkulation av växtnäring i en renare, mer attraktiv form som är mer tillgänglig för upptag och som både producenter och konsumenter kan acceptera. Det bör möjliggöra att slam i högre grad kan återföras som växtnäring, vilket vore positivt. Det bör utredas vilka styrmedel som kan användas för att fungerande metoder ska användas.

Vattendirektivet

Om det av regeringen föreslagna åtgärdsprogrammet för att uppfylla vattendirektivet skulle genomföras fullt ut skulle det få långtgående konsekvenser för svensk livsmedelsproduktion. Sverige har valt en egen modell där direktivets alla olika mål och krav har fått status som miljö kvalitetsnormer. Vattendirektivet är i grunden ett ganska rimligt åtgärdsprogram, men det lägger en alldeles för stor ekonomisk börda på lantbruket, som kan tvingas ta avsevärda arealer åkermark ur produktion. Åtgärdsprogrammets förslag till åtgärder ska präglas av kostnadseffektivitet och en balans mellan god vattenmiljö och ett hållbart och konkurrenskraftigt svenskt jord- och skogsbruk.

Närproducerat proteinfoder

Det svenska lantbruket bygger mycket av sin animalieproduktion på importerade proteinfodermedel. Att vi har en import av fodermedel är naturligt i en internationell marknadsekonomi, men problemet är att en stor del av importen utgörs av produkter som kan ha en stor miljöbelastning i ett globalt perspektiv. Dessutom gör det Sverige sårbart vid en avspärrning. Genom ett mer effektivt utnyttjande av jordbruksmarken och framför allt ökad odling av oljeväxt- och proteingrödor som raps, oljelin, ärtor och åkerbönor kan vi få fram fullgoda ersättningsprodukter till importerade soja- och palmolja produkter. För att öka andelen närproducerat proteinfoder krävs mer resurser och forskning för växtförädling, odling, bekämpningsmedel, skörd och tillverkning av proteinfoder. Det krävs även fungerande regler för modern växtförädling.

Rennäring

Rennäringen bedrivs i samebyar, som innefattar ett visst, avgränsat landområde. Det finns målkonflikter mellan denna och ett antal andra näringar eller verksamheter. Det finns risk för att vissa samebyar först får anpassa renskötseln efter vattenkraftsutbyggnad och skogsbruk, sedan till gruvnäring och vindkraftutbyggnad, inklusive omfattande infrastrukturexploatering. Allt påverkar renskötseln på olika sätt och minskar möjligheterna att bedriva näringen. Inte minst vindkraftutbyggnad har ökat mycket på senare tid. Det finns behov av att undersöka om reglerna i den nya verkligheten fungerar i praktiken. Det behövs en utredning av utformningen av miljöbalkens regler och andra regler för att säkerställa att de förmår att ta hänsyn till den ackumulerade påverkan på enskilda samebyars renskötsel. Andra yrkanden som skapar

bättre förutsättningar för rennäringen återfinns i Sverigedemokraternas motioner Svensk jakt och viltvård samt En skogspolitik för Sverige.

Staffan Eklöf (SD)

Runar Filper (SD)

Martin Kinnunen (SD)

Mats Nordberg (SD)

Yasmine Eriksson (SD)